

Handläggare
Hanna Markkula
Telefon: 08-508 36 235**Till**
Äldrenämnden
Den 23 februari 2021

Remiss av Stockholms stads trygghetsprogram

Svar på remiss från kommunstyrelsen - dnr KS 2019/1939

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

I samband med budget för 2019 fick kommunstyrelsen i uppdrag att revidera Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021. Kommunstyrelsen har nu utarbetat ett nytt förslag, "Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023". Det reviderade programmet har en struktur för hur stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ska planeras, genomföras, kommuniceras och följas upp. Uppdrag och ansvar på central och lokal nivå tydliggörs. Arbetet ska bedrivas långsiktigt med utgångspunkt i väl avvägda arbetssätt och insatser som utgår från aktuell data, kartläggningar och orsaksanalyser. Det är av största vikt att det finns en väl fungerande samverkansprocess både internt och externt.

Staden har en central roll i arbetet med att öka tryggheten och minska brottsligheten i samhället. Äldreförvaltningen välkomnar därför det föreslagna trygghetsprogrammet som samlar styrningen av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Det är positivt att stadens arbete utgår från ett gemensamt och kunskapsbaserat arbetssätt med tydlig organisation och samverkansprocess.

Äldreförvaltningen anser att programmet kan breddas med att även tydliggöra sårbarhetsfaktorer för grupper som ofta utsätts för brott. Det behövs ett äldreperspektiv i programmet då äldre är en särskilt sårbar grupp vad gäller risken att utsättas för brott.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog år 2018 programmet ”Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021”. I stadens budget för 2019 fick kommunstyrelsen i uppdrag att revidera programmet. Stadsledningskontoret har i samråd med Stockholms stadshus AB och representanter från stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar och bolag utarbetat ett förslag till ett nytt trygghetsprogram.

Kommunstyrelsen har remitterat ”Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023” för yttrande till stadsledningskontoret, Stockholms Stadshus AB, äldre nämnden samt flertalet facknämnder, samtliga stadsdelsnämnder, Rådet för Agenda 2030, Storstockholms Brandförsvär, Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor samt Kommunstyrelsens pensionärsråd. Då ett flertal nämnden ej hann besvara remissen till den 31 januari 2021 har remisstiden förlängts. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 26 februari 2021.

Ärendet

Stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete var inte beskrivet i någon större omfattning i det tidigare programmet. För att tydliggöra begreppsram, analys av data och struktur för stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete samlas detta i det föreslagna trygghetsprogrammet. Säkerhetsfrågorna läggs fast i ett särskilt säkerhetsprogram.

Att Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo, vistas och verka i är stadens övergripande mål för det brottsförebyggande, trygghetsskapande- och säkerhetsskapande arbetet. Genom att minska bakgrundsorsakerna till brott och otrygghet som segregation, bristande integration, ekonomisk och social utsatthet och utformning och skötsel av den offentliga miljön ska staden nå målet att inte ska ha några utsatta eller särskilt utsatta områden och halverat den upplevda otryggheten till 2025.

Det föreslagna programmet ska tydliggöra att stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete är prioriterat, förankrat och att det finns samsyn i frågorna. Programmet gäller alla stadens nämnder och bolagsstyrelser. Programmet ska säkerställa att arbetet utgår från stadens samlade hållbarhetsarbete i Agenda 2030 och har ett jämställdhetsperspektiv, barnperspektiv, funktionshinderperspektiv, hbtq-perspektiv samt äldreperspektiv.

Utöver trygghetsprogrammet finns ett flertal andra program, riktlinjer och stödmaterial som på en mer detaljerad nivå beskriver delar av arbetet och bidrar till ett effektivt och kunskapsbaserat lokalt brottsförebyggande arbete.

Innehåll i trygghetsprogrammet

Programmet har en struktur för hur stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ska planeras, genomföras, kommuniceras och följas upp. Uppdrag och ansvar på central och lokal nivå tydliggörs där kommunstyrelsen har det stadsövergripande ansvaret att leda och samordna arbetet. Varje nämnd och bolagsstyrelse ska ha en utsedd samordnare med ansvar för frågorna. Det är av stor vikt att det finns en väl fungerande samverkansprocess både internt och externt. Det ges exempel på lokal och central samverkan såsom den övergripande samverkansöverenskommelsen med Polisregion Stockholm.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska bedrivas långsiktigt med utgångspunkt i väl avvägda arbetssätt och insatser som utgår från aktuell data, kartläggningar och orsaksanalyser. Styrning och uppföljning ska ske inom ramen för stadens ordinarie processer med mål, aktiviteter och uppföljning i ILS.

I programmet beskrivs delar av stadens pågående insatser inom ramen för offentlig miljö, stadsutveckling, i det förebyggande arbetet samt med riktade sociala insatser. Flera nämnder pekas ut med särskilt ansvar för respektive frågor. Det handlar exempelvis om tidiga förebyggande insatser mot barn, riktade insatser till gärningspersoner likväl som att utforma en stadsmiljö som motverkar otrygga miljöer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 17 februari 2021. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 16 februari 2021.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Staden har en central roll i arbetet med att öka tryggheten och minska brottsligheten i samhället. Äldreförvaltningen välkomnar därför det föreslagna trygghetsprogrammet. Att samla styrningen av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i ett separat stadsövergripande styrdokument skapar möjligheter för goda samverkansformer och att stadens arbete utgår från ett gemensamt och kunskapsbaserat arbetssätt.

För stadens brottsförebyggande arbete ges i förslaget en tydlig organisation och samverkansprocess exempelvis med Polisregion Stockholm. Av ärendet framgår att det är av avgörande vikt att minska bakgrundsorsakerna till brott och att arbeta förebyggande på flera plan. Vålfungerande samverkansformer med berörda aktörer, både internt och externt, är avgörande då enskilda verksamheter, nämnder eller bolag kan ha begränsade möjligheter att agera på egen hand.

Äldreförvaltningen instämmer med förslaget att arbetet ska bedrivas med utgångspunkt från aktuell data, forskning och beprövad erfarenhet såsom Brottsförebyggande rådets rapport om orsaksanalys. Äldreförvaltningen är positiv till den orsaksanalys som ska göras för att undersöka omständigheter som leder till brottslighet för att därefter kunna genomföra väl övervägda åtgärder. Programmets exempel på riskfaktorer som kan leda till kriminalitet ger en god och nyanserad beskrivning av vikten av att se helheten.

Äldreförvaltningen vill lyfta fram äldre som en särskilt sårbar grupp vad gäller risken att utsättas för brott, i synnerhet bedrägerier. Statistik från polisens Nationella bedrägericenter (NBC) visar att anmälningarna om bedrägerier mot äldre har fyrdubblats jämfört med för fem år sedan, framför allt bankbedrägerier. Enligt polisen har bedragarna allt mer riktat sig mer mot äldre då de kan vara enkla brottsoffer, exempelvis ha bristande kunskaper om digitala verktyg.

Äldreförvaltningen anser att denna brottsutveckling måste stoppas. Mot bakgrund av detta bör programmet breddas med att även tydliggöra sårbarhetsfaktorer för grupper som ofta utsätts för brott. Mer fokus på särskilda riskgrupper i programmet kan vara ett ytterligare led i det förebyggande arbetet för att minska utrymmet för kriminella handlingar.

Äldre är generellt också mer oroliga att utsättas för brott. Det styrks av stadens trygghetsmätning som år 2020 för första gången undersökte otrygghet och utsatthet för brott bland personer 80 år och äldre. Mätningen visar att äldre, framförallt kvinnor, uttrycker oro för att bli utsatta för våld och undviker att gå ut på kvällarna även om sannolikheten för äldre att bli utsatta för våld är förhållandevis låg jämfört med andra grupper.

Äldreförvaltningen anser att äldres oro att utsättas för brott är angelägen att ta fasta på då den kan begränsa levnadsvillkoren och därmed ge sämre livskvalitet. Det finns forskning från Brottsförebyggande rådet som tyder på att rädsla för brott i synnerhet hos äldre har en stark korrelation med försämrad hälsa. I och med att

äldre är en särskilt utsatt grupp har äldreförvaltningen ett pågående samarbete med kommunpolisen vad gäller informationsöverföring, exempelvis har ett informationsmaterial tagits fram om hur den äldre kan skydda sig mot brott, med fokus på bedrägerier.

Äldreförvaltningen anser sammanfattningsvis att det behövs ett tydligare äldreperspektiv och brottsofferperspektiv i programmet då det finns ett fortsatt behov av kunskap om brottsförebyggande åtgärder riktade till äldre.

Patric Rylander
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Bilaga

Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023